

Centraliserad hjälpmedelscentral i Östra Nylands välfärdsområde

(översättning till svenska)

Projektplan 29.5.2023

Annina Alexandersson, resultatenhetschef, medicinsk rehabilitering

Sammanfattning

I östra Nylands välfärdsområde förverkligas de lagstadgade hjälpmedelstjänsterna inom medicinsk rehabilitering i anslutning till hälsovårdscentralerna och hälsostationerna. Verksamheten är decentraliserad och utformningen av verksamheterna varierar lokalt. Resultatenheten för medicinsk rehabilitering hanterar sammanlagt ca. 31 200 enskilda hjälpmedel, inklusive förvaring, underhåll, rengöring och transport av hjälpmedel till och från klienter. Välfärdsområdet olika hjälpmedelslager omfattar en sammanlagd yta om ca. 660m².

Välfärdsområdets hjälpmedelstjänster är splittrade och sköra. För att trygga jämlika och smidiga tjänster för klienterna i Östra Nylands välfärdsområde finns det ett behov av att förnya verksamhetssätten i fråga om hjälpmedelstjänster, samtidigt som man främjar tjänsternas effektivitet, produktivitet och kostnadseffektivitet. I föreliggande projektplan beskrivs inrättandet av en centraliserad hjälpmedelscentral samt en modell för verksamheten (bilaga 1).

Berednings- och planeringsarbetet för en centraliserad hjälpmedelscentral har inletts. En planerad övergång till en centraliserad hjälpmedelsverksamhet kan inledas under år 2023 med reserverade budgetmedel. För att kunna förverkligas måste projektet dock beaktas i resultatenhetens budget för år 2024. Den mest kritiska delen av projekthelheten utgörs av mellersta områdets hjälpmedelsverksamhet. Hjälpmedelslagret inom det mellersta området lämpar sig inte för användningsändamålet, därtill utgår underhålls- och transportavtalet för hjälpmedel inom mellersta området den 31.12.2023.

Målsättningen är att en centraliserad hjälpmedelscentral inrättas i välfärdsområdet så att verksamheten kan inledas från och med den 1.1.2024. Syftet med att centralisera hjälpmedelstjänsterna är att stabilisera hjälpmedelsverksamheten i välfärdsområdet samt dämpa kostnadsökningen i en situation där behovet av hjälpmedel ökar på grund av att befolkningen åldras samt det allmänna målet att vårda människor hemma så länge som möjligt.

Innehåll

Sammanfattning	1
1 Projektets bakgrund och behov.....	3
1.1 Mellersta området: hjälpmedelsunderhåll och -transporter	3
2 Projektets mål.....	3
3 Nuvarande verksamhet.....	4
3.1 Mellersta området.....	4
3.2 Västra området	6
3.3 Östra området.....	7
3.4 Handikappservicens hjälpmedelsförråd	10
4 Förnyad verksamhet.....	10
4.1 Valfärdsområdets centraliserade hjälpmedelscentral	11
5 Verksamhetsutrymmen och flytt av hjälpmedelsförråden	13
5.1 Lösningar för verksamhetsutrymmen och flytt av hjälpmedelsförråden	13
5.2 Flytt av hjälpmedelsförråden.....	14
6 Kostnadskalkyl.....	14
7 Tidtabell.....	16
Källor	18

1 Projektets bakgrund och behov

Östra Nylands välfärdsområde inledde sin verksamhet den 1 januari 2023, då ansvaret för ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet överfördes från kommunerna i området (Askola, Lapträsk, Lovisa, Mörskom, Borgå, Pukkila och Sibbo) till välfärdsområdet.

Hjälpmedelstjänsterna inom medicinsk rehabilitering är en del av hälso- och sjukvårdstjänsterna. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010 § 29) ska välfärdsområdet i anslutning till sjukvård av patienter ordna medicinsk rehabilitering som omfattar hjälpmedelstjänster.

Förutsättningen för att lämna ut hjälpmedel för medicinsk rehabilitering till en patient är att patienten har nedsatt funktionsförmåga och svårigheter att klara sig på egen hand på grund av medicinskt konstaterad sjukdom, skada eller försenad utveckling och hjälpmedlet främjar patientens rehabilitering. Syftet med anordningar, produkter, utrustning, datorprogram och andra lösningar som utlämnas som hjälpmedel för medicinsk rehabilitering är att främja patientens rehabilitering, stöda, upprätthålla eller förbättra patientens funktionsförmåga i det dagliga livet eller förhindra att funktionsförmågan försämras. (Social- och hälsovårdsministeriets förordning om utlämning av hjälpmedel för medicinsk rehabilitering 1363/2011).

Hjälpmedelstjänsterna inom primärvården i Östra Nylands välfärdsområde är en del av den medicinska rehabiliteringens ansvarsområde. Lagstadgade hjälpmedelstjänster inom medicinsk rehabilitering produceras decentraliserat i samband med områdets hälsovårdscentraler och hälsostationer. Välfärdsområdets olika hjälpmedelsenheter arbetar var för sig, med verksamhetsmodeller som skiljer sig från varandra. Som helhet är förråds-, underhålls- och transportarrangemangen för hjälpmedel splittrade och bräckliga i välfärdsområdet. För att trygga jämlika och smidiga tjänster för klienterna i Östra Nylands välfärdsområde finns det ett behov av att förnya verksamhetssätten i fråga om hjälpmedelstjänster, samtidigt som man främjar tjänsternas effektivitet, produktivitet och kostnadseffektivitet.

1.1 Mellersta området: hjälpmedelsunderhåll och -transporter

Mellersta området (Borgå) i välfärdsområdet köper underhåll av hjälpmedel, liksom en del av hjälpmedelstransporterna av Borgå stad. Välfärdsområdets avtal med Borgå stad upphör den 30.6.2023 och ett avtal om fortsatt service har ingåtts för perioden 1.7–31.12.2023. Borgå stad är inte villig att fortsätta med underhålls- och transportverksamheten av hjälpmedel för välfärdsområdet år 2024. När avtalet upphör förblir förvaltningen av underhållslokalerna, verktygen och transportfordon för hjälpmedel i det mellersta området kvar hos Borgå stad. Således måste mellersta området i sin helhet omorganisera hjälpmedelsunderhållet och hjälpmedelstransporterna.

2 Projektets mål

En centraliserad hjälpmedelscentral föreslås för Östra Nylands välfärdsområde. Hjälpmedelscentralens mål är att producera rehabiliteringstjänster som är lättillgängliga för välfärdsområdets invånare och motsvarar deras behov, är rättidiga, jämlika och upprätthåller samt ökar den individuella funktionsförmågan. Genom en centralisering av hjälpmedelsverksamheten

eftersträvas kostnadsnytta i de funktioner som hänför sig till hjälpmedlets livscykel. Genom att koncentrera anskaffningar, underhåll, transporter och lagerutrymmen för hjälpmedel kan man minska kostnadsökningen och uppnå ekonomisk kostnadsnytta. Effektiviteten av tjänsterna främjas genom att överlappningar avlägsnas, verksamhetsfunktioner koncentreras och hjälpmedel återanvänds över kommungränserna. En centraliserad hjälpmedelscentral främjar även yrkesöverskridande hjälpmedelskompetens och fungerar som ett regionalt kompetenscentrum.

3 Nuvarande verksamhet

I östra Nylands välfärdsområde finns hjälpmedelsutlåning, -förråd samt underhållsfaciliteter på fyra olika orter: Borgå, Sibbo, Askola och Lovisa. Hjälpmedel lånas ut till klienter på alla ovan nämnda verksamhetsställen samt i Lapträsk, Pukkila och Mörskom. Välfärdsområdets personal (fysioterapeuter, ergoterapeuter och konditionsskötare) lånar ut hjälpmedel till invånare i området. Beställning, underhåll och transport av hjälpmedel görs både av personalen inom social- och hälsovården samt anskaffas som köpt tjänst. Välfärdsområdet har inga experter inom logistik och underhåll som är specialiserade på hjälpmedel. HUS-sammanslutningen producerar hjälpmedelstjänster för den specialiserade sjukvården, i synnerhet krävande hjälpmedelstjänster samt hjälpmedelstjänster för barn och unga i området.

3.1 Mellersta området

Förråd och rengöring: Hjälpmedelsförrådet i mellersta området finns vid Näse hälsocentral, på Askolins väg 1 C, 06100 Borgå. Hjälpmedelsförrådet (ca 188 m², bild 1–2) är beläget i byggnadens vindsvåning (vån. 6) och i anslutning till lokalen har man gjort ett litet tvättrum för hjälpmedel (bild 3). Förrådet kan nås med endast en (1) hiss eller trappa. Hissen som går till hjälpmedelsförrådet används av klienter i hela byggnaden under vardagar kl. 8–16. Hälsovårdscentralens lokalvårdare svarar för rengöringen av hjälpmedel, men tvätt- och torkutrymmet är för litet och olämpligt för ändamålet. Till verksamheten hör också ett förråd med små hjälpmedel som finns i anslutning till ergoterapeutens arbetsrum (Askolins väg 1 C, vån. 3). Ergoterapeuterna tar hand om rengöringen av de små hjälpmedlen.

Antal hjälpmedel: Det totala antalet förtecknade hjälpmedel i det mellersta området är cirka 12 900. Ca 10 500 av de förtecknade hjälpmedlen är utlånade till klienter och områdets lagarsaldo är ca 2 400 hjälpmedel (11.5.2023).

Överlåtelse och återlämning: Hjälpmedel lånas ut till klienter på Askolins väg 1 C (vån. 3, 4 och 5), vid hembesök eller hemtransporterade till klienten (stora hjälpmedel, t.ex. personlyftar, sängar eller hjälpmedel med fast montering). Till klienter på avdelningarna utlånas personliga hjälpmedel. Klienterna ansvarar för att hjälpmedlen återlämnas till hjälpmedelsutlåningen, men stora hjälpmedel och fastmonterade hjälpmedel avhämtas från klienterna.

Underhåll och transport: Underhåll och transport av hjälpmedel köps av Borgå stad → 31.12.2023. Underhållet av hjälpmedel sker i servicebyggnaden på Näse hälsovårdscentrals område. Från och med 1.1.2024 behöver underhållet och transporten av hjälpmedel i mellersta området omorganiseras.

Personal: För hjälpmedelstjänsterna i mellersta området svarar en (1) fysioterapeut och två konditionsskötare samt för de små hjälpmedlens del en ergoterapeut (på deltid). Alla konditionsskötare inom medicinsk rehabilitering samt fysio- och ergoterapeuter kan låna ut hjälpmedel.

Bilder 1–3. Översiktsbild av hjälpmedelsförrådet och -tvättrummet i mellersta området.

3.2 Västra området

Förråd och rengöring: Det mindre hjälpmedelsförrådet i västra området (ca 37 m², bilder 4–5) ligger på bottenvåningen i Sibbo hälsovårdscentral, på Jussasvägen 14, 04130 Sibbo. I anslutning till lokalen finns ett litet tvättrum för hjälpmedel. För rengöringen av hjälpmedlen svarar i regel lokalvårdarna vid hälsovårdscentralen. Det större hjälpmedelsförrådet i västra området, det s.k. ”Navetta” (ca 212 m², bilder 6–7) finns på Klockarvägen 20, 04130 Sibbo. I anslutning till lokalen finns en liten tvätthörna där det finns möjlighet att skölja hjälpmedel.

Antal hjälpmedel: Det totala antalet förtecknade hjälpmedel i västra området är ca 12 013 (både utlånade hjälpmedel och hjälpmedel i förrådet, 1.12.2022).

Överlåtelse och återlämning: Hjälpmedel lånas ut till klienter på Jussasvägen 14, vid hembesök eller hemtransporterade till klienten (stora hjälpmedel, t.ex. personlyftar, sängar eller hjälpmedel med fast montering). Till klienter på avdelningarna utlånas personliga hjälpmedel. Klienterna ansvarar själva för att hjälpmedlen återlämnas till hjälpmedelsutlåningen, men stora hjälpmedel och fastmonterade hjälpmedel avhämtas från klienterna.

Underhåll och transport: Underhåll av hjälpmedel i västra området ordnas som köpt tjänst (pensionerad hjälpmedelstekniker). Transport av hjälpmedel förverkligas som egen och köpt verksamhet (transportfirmans tjänster ca 1 ggr/vecka). Underhållet av hjälpmedel sker i Nickbys större hjälpmedelsförråd (”Navetta”).

Personal: I västra området finns en (1) fysioterapeut som sköter hjälpmedelstjänster som sitt huvudsakliga arbete och som utför merparten av hjälpmedelsutvärderingarna, svarar för beställningar av hjälpmedel samt för hjälpmedelsförrådet. Alla fysio- och ergoterapeuter inom medicinsk rehabilitering kan låna ut hjälpmedel.

Bilder 4–5. Översiktsbild av det mindre hjälpmedelsförrådet i västra området.

Bilder 6–7. Översiktsbild av det större hjälpmedelsförrådet i västra området.

3.3 Östra området

Lovisa

Förråd: Hjälpmedelsförråden i Lovisa (2 st., totalt 40 m² bilder 8–9) finns på bottenvåningen i Lovisa hälsovårdscentral på Öhmansgatan 4, 07900 Lovisa. En del av de stora hjälpmedlen förvaras i hälsocentralens korridor (bild 10).

Antal hjälpmedel: Det totala antalet förtecknade hjälpmedel i Lovisa är 4 227. Ca 3 551 av de förtecknade hjälpmedlen är utlånade till klienter och i förrådet finns 676 hjälpmedel (16.5.2023).

Överlåtelse och återlämning: Hjälpmedlen lånas ut till klienter på Öhmansvägen 4, vid hembesök eller hemtransporterade till klienten (stora hjälpmedel, t.ex. personlyftar, sängar eller hjälpmedel med fast montering). Till klienter på avdelningarna utlånas personliga hjälpmedel. Klienterna ansvarar själva för att hjälpmedlen återlämnas till hjälpmedelsutlåningen, men stora hjälpmedel och fastmonterade hjälpmedel avhämtas från klienterna.

Underhåll, rengöring och transport: Underhåll, rengöring och transport köps av Lovisa stad. Underhållet av hjälpmedel sker i reparationsrummet i anslutning till hjälpmedelsförrådet (ca 16 m²). Rengöring och torkning av hjälpmedel sker i tvättrummet bredvid reparationsrummet (ca 20 m², bild 11).

Personal: I Lovisa sköter fysioterapeuterna och konditionsskötaren hjälpmedelsutvärderingarna tillsammans. Alla fysioterapeuter eller konditionsskötaren inom medicinsk rehabilitering kan låta ut hjälpmedel. Den lokala chefen för verksamheten svarar för hjälpmedelsbeställningarna och hjälpmedelsförrådet.

Bilder 8–9. Översiktsbild av hjälpmedelsförrådet i Lovisa

Bild 10. Hjälpmedel i korridoren.

Bild 11. Tvättrum för hjälpmedel.

Askola

Förråd och rengöring: Hjälpmedelsförrådet (ca 55 m², bilder 12–14) finns i källarvåningen i servicecentret Mäntyrinne på Mäntyrinteentie 4 A, 07500 Askola. Askola Puhti Oy svarar för rengöringen av hjälpmedel i servicecentret Mäntyrinne.

Antal hjälpmedel: Det totala antalet förtecknade hjälpmedel i Askola är ca 2 129 (både utlånade hjälpmedel och hjälpmedel i förrådet).

Överlåtelse och återlämning: Hjälpmedlen lånas ut till klienter i servicecentret Mäntyrinte, vid hembesök eller hemtransporterade till klienten (stora hjälpmedel, t.ex. personlyftar, sängar eller hjälpmedel med fast montering). Hjälpmedlen kan också lånas ut vid Mörskoms och Pukkilas hälsostationer. Klienterna ansvarar själva för att hjälpmedlen återlämnas till hjälpmedelsutlåningen, men stora hjälpmedel och fastmonterade hjälpmedel avhämtas från klienterna.

Underhåll och transport: Vårdsområdets fastighetsskötare tar hand om det grundläggande underhållet och transporten av hjälpmedlen i Askola. Fysioterapeuten deltar vid behov i transporterna. Underhållet av hjälpmedel sker i servicecentret i Mäntyrinte, i ett separat underhållsrum (bild 15) av fastighetsskötaren eller fysioterapeuten. Dessutom skaffas underhåll/repairation och transport av hjälpmedel som köptjänst.

Personal: I Askola tar fysioterapeuterna inom medicinsk rehabilitering tillsammans hand om hjälpmedelsutvärderingar och utlåning. Chefen tillsammans med de anställda svarar för hjälpmedelsbeställningarna och hjälpmedelsförrådet.

Bilder 12–13. Översiktsbild av hjälpmedelsförrådet i Askola.

Bild 14. Översikt av hjälpmedelsförrådet. Bild 15. Underhållsrum för hjälpmedel.

3.4 Handikappservicens hjälpmedelsförråd

Utöver välfärdsområdets hjälpmedelsförråd för medicinsk rehabilitering har även handikappservicen i välfärdsområdet behov av att lagra sina hjälpmedel som återlämnats. Handikappservicens hjälpmedelsförråd i mellersta området (ca 60 m²) finns på Småindustrivägen 8, 06450 Borgå. Handikappservicens hjälpmedelsförråd i västra området (ca 25 m²) finns på Jussasvägen 18 A–H, 04130 Sibbo. Handikappservicens förråd i östra området (ca 10 m²) finns i Valkon koulus garage (en del av garaget). I dessa förråd förvaras hjälpmedel som handikappservicen beviljar, såsom ramper.

4 Förnyad verksamhet

Kvalitativa och fungerande hjälpmedelstjänster stöder och ökar användarnas funktionsförmåga och möjliggör boende i hemmet för äldre och även svårt sjuka personer, samt för personer med funktionsnedsättning. Hjälpmedel är också nödvändiga för att möjliggöra bra arbetshälsa och ergonomi för personer som stöder boendet (vårdpersonal och närstående vårdare). Genom att centralisera hjälpmedelstjänsterna i Östra Nylands välfärdsområde strävar man efter att stabilisera hjälpmedelsverksamheten i området, lösa de utmaningar som är förknippade med den samt dämpa kostnadsökningen i ett läge där behovet av hjälpmedel ökar på grund av att befolkningen åldras samt det allmänna målet att vårda människor hemma så länge som möjligt.

Enligt Statistikcentralens befolkningsprognos ökar andelen personer över 75 år av den totala befolkningen i Östra Nylands välfärdsområde med cirka 2,7 procent från 2023 till 2030 (tabell 1).

Tabell 1. Befolkningsprognos för Östra Nylands välfärdsområde från 2023 till 2030.

Befolkningsprognos för Östra Nylands välfärdsområde för 2023–2030.							
	0–14 år	15–24 år	25–44 år	45–64 år	65–74 år	75 + år	Totalt
2023	15 705	9 982	22 329	27 806	12 200	11 325	99 347
2024	15 499	10 055	22 319	27 811	12 174	11 848	99 706
2025	15 298	10 141	22 326	27 835	12 089	12 357	100 046
2026	15 097	10 224	22 280	27 837	12 159	12 786	100 383
2027	14 924	10 270	22 214	27 865	12 185	13 252	100 710
2028	14 766	10 282	22 237	27 736	12 380	13 618	101 019
2029	14 636	10 231	22 181	27 781	12 528	13 954	101 311
2030	14 527	10 177	22 177	27 697	12 699	14 315	101 592

Källa: Statistikcentralen 2021

Således kan man förutse att användningen av hjälpmedel kommer att öka i Östra Nylands välfärdsområde och det är nödvändigt att utveckla och omorganisera hjälpmedelstjänsterna i området. Välfärdsområdet kan svara på det ökade servicebehovet på ett kvalitativt, jämlikt och kostnadseffektivt sätt endast genom fungerande hjälpmedels- och logistikprocesser.

4.1 Välfärdsområdets centraliserade hjälpmedelscentral

Nordic Healthcare Group (2023) har sammanställt en redogörelse över nuvarande hjälpmedelstjänster i Östra Nylands välfärdsområde samt förslag på alternativa modeller för produktion av hjälpmedelstjänster i fortsättningen. I redogörelsen framställs en centraliserad hjälpmedelscentral för välfärdsområdet som det alternativ som bäst motsvarar områdets behov i nuläget. Verksamheten vid välfärdsområdets hjälpmedelscentral skulle omfatta konkurrensutsättning och upphandling av hjälpmedel samt centraliserad lagring, beställning, underhåll och transport av dem. Välfärdsområdets kunder sköter även i framtiden sina ärenden vid de nuvarande hjälpmedelsenheter i området, s.k. ”hjälpmedelsutlåning”, där behovet av hjälpmedel bedöms och hjälpmedel överläts/återlämnas. I anslutning till hjälpmedelscentralen planeras även en tillgänglig klientmottagning, där det är möjligt att pröva och anpassa större hjälpmedel tillsammans med hjälpmedelspersonalen, vilket minskar behovet av att transportera och flytta stora hjälpmedel. Det är också möjligt att återlämna hjälpmedel direkt till hjälpmedelscentralen.

Modellen för den centraliserade hjälpmedelscentralen (bild 16) sammanfattar hur hjälpmedelstjänsterna i välfärdsområdet kan ordnas centraliserat och de olika aktörernas roller i hjälpmedelsprocessen.

Modell för centraliserad hjälpmedelscentral

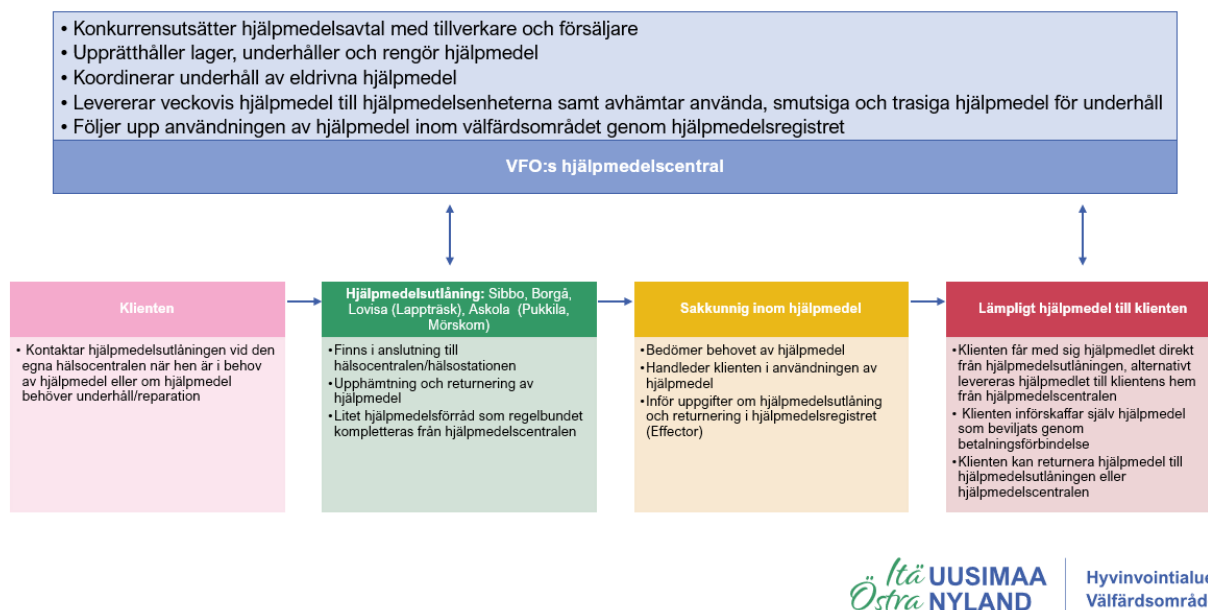

Bild 16. Modell för Östra Nylands centraliserade hjälpmedelscentral (Nordic Healthcare Group). Förstoring i bilaga 1.

En centraliserad hjälpmedelscentral i välfärdsområdet möjliggör regional flexibilitet och den produktivitet fördel som medförs av en centraliserad verksamhet. Genom en centraliserad verksamhet är det möjligt att förenhetliga praxis som hänför sig till hjälpmedelsverksamheten och att tillhandahålla jämlika tjänster oberoende av klientens hemkommun. Upphandlingen av hjälpmedel påverkar upphandlingspriserna för hjälpmedel och förenhetligar sortimentet. Genom en centraliserad verksamhet blir också kostnaderna för alla hjälpmedelstjänster transparenta. Att koncentrera hjälpmedel till ett gemensamt centrallager möjliggör bland annat att överlappande lagring avskaffas och därmed att lagervärdet reduceras. Genom en centraliserad hjälpmedelsverksamhet löser man även hjälpmedelsunderhållet och transportbehovet i mellersta området, som behöver omorganiseras med brådskande tidtabell.

Att inrätta en centraliserad hjälpmedelscentral kräver resurser för verksamhetsutrymmen och rekryteringar, men den nya verksamhetsmodellen skapar i fortsättningen synergifördelar för verksamheten.

4.1.1 Datasystem

Hjälpmedlen i Östra Nylands välfärdsområde hanteras för närvarande i olika system. Välfärdsområdet har beslutat att införa datasystemet Effector för hanteringen och förvaltningen av hjälpmedel. Systemet har använts i Askola kommun innan välfärdsområdet inleddes och dess användning utvidgas nu till hela välfärdsområdet. De nödvändiga förändringsarbetena och utvidgningen av systemet bekostas av välfärdsområdets IKT-projekt. Östra områdets (Askolas och Lovisas) hjälpmedel har redan införts i systemet. Som nästa i tur står välfärdsområdets mellersta och västra område.

5 Verksamhetsutrymmen och flytt av hjälpmedelsförråden

Beredningen av välfärdsområdets centraliserade hjälpmedelscentral inleddes våren 2023. Projektet är omfattande och utmanande med tanke på verksamhetsutrymmen och logistik.

För beredningen av den centraliserade hjälpmedelscentralen har en arbetsgrupp inrättats som består av resultatenhetschefen för den medicinska rehabiliteringen, den serviceansvariga, expert på hjälpmedelstjänster (fysioterapeut) samt projektplanerare. Projektplanerarens uppgift är att fokusera på lösningar för verksamhetsutrymmen och flytt samt planering av hjälpmedelscentralens logistik. Välfärdsområdets fastighetschef deltar i arbetet med att hitta verksamhetsutrymmen för den centraliserade hjälpmedelscentralen.

5.1 Lösningar för verksamhetsutrymmen och flytt av hjälpmedelsförråden

Verksamheten vid den centraliserade hjälpmedelscentralen kräver nya verksamhetsutrymmen. Inget av välfärdsområdets nuvarande hjälpmedelsförråd lämpar sig för ändamålet. I Borgå, Sibbo, Lovisa och Askola är avsikten att små hjälpmedelsutlåningar ska finnas kvar i anslutning till hälsostationerna. På så vis tryggas möjligheten att omedelbart få låna så kallade bashjälpmedel för invånare och patienter vid bäddavdelningarna. Avancerade hjälpmedel och hjälpmedel som kräver mer utrymme ska i framtiden förvaras inom en centraliserad lagerhelhet för välfärdsområdets hjälpmedel, tillsammans med hjälpmedel som beviljas av handikappservicen. De nuvarande hjälpmedelsförråden omfattar total cirka 663 m² (tabell 2). Enligt projektplanerarens och fastighetschefens uppskattningar bör den nya hjälpmedelscentralens verksamhetsutrymmen omfatta cirka 700 m². Uppskattningen påverkas dock i betydande grad av det eventuella utrymmets planlösning och takhöjd.

Tabell 2. Kvadratmeter för nuvarande hjälpmedelsförråd.

Läge	Antal förråd	m ²
Borgå	1	188 m ²
Sibbo	2	249 m ²
Lovisa	2 (obs! en del av hjälpmedlen förvaras i korridorer)	76 m ²
Askola	1	55 m ²
Borgå	1 handikappservicen	60 m ²
Sibbo	1 handikappservicen	25 m ²
Lovisa	1 handikappservicen	10 m ²
Totalt		663 m²

Tre olika alternativ föreslås avseende verksamhetsutrymmen för den centraliserade hjälpmedelscentralen. I det förberedande arbetet ingår kartläggning av alla nämnda alternativ:

1) Välfärdsområdets resultatenhet för medicinsk rehabilitering hyr ett befintligt verksamhetsutrymme som bedöms vara lämpligt som långvarigt hyresobjekt för den centraliserade hjälpmedelsverksamheten. Man förhandlar med hyresvärden om nödvändiga saneringar (t.ex. tvättlinje) och de genomförs i samarbete med hyresvärden.

2) Östra Nylands välfärdsområde förhandlar med Borgå stads planläggningsavdelning om en lämplig tomt, där man bygger lämpliga verksamhetsutrymmen för hjälpmedelscentralen som en lösning med byggelement. Detta alternativ kräver sannolikt även en tillfällig lösning för hjälpmedelsverksamheten i mellersta området (alternativ 3).

3) Välfärdsområdets resultatenhet för medicinsk rehabilitering hyr som tillfällig lösning ett befintligt verksamhetsutrymme som anses vara lämpligt för den centraliserade hjälpmedelsverksamheten (framför allt för mellersta områdets del), tills en långvarig lösning kan förverkligas för den centraliserade hjälpmedelscentralen.

5.2 Flytt av hjälpmedelsförråden

Flytten av nuvarande hjälpmedelsförråd till en del av den centraliserade hjälpmedelscentralen planeras ske stegvis. Den mest kritiska helheten är hjälpmedelsverksamheten i mellersta området. Hjälpmedelsförrådet i mellersta området lämpar sig inte för det använda ändamålet och områdets underhålls- och transportavtal för hjälpmedel upphör den 31.12.2023.

Projektplaneraren för den centraliserade hjälpmedelscentralen har utarbetat ett utkast till projektplan för flytten, där det beskrivs hur hjälpmedelsförrådet i mellersta området flyttas till den nya centraliserade hjälpmedelscentralen. Planen har gjorts så att den, med modifikation, även kan användas vid flytten av de andra hjälpmedelsförråden. Tidpunkten för flyttprojektet i mellersta området är öppen, eftersom man ännu letar efter de verksamhetsutrymmen som hjälpmedelscentralen kräver. Detta hindrar dock inte att man planerar flytten, eftersom de flesta förberedande uppgifterna och kostnaderna inte är beroende av var den nya hjälpmedelscentralen är belägen och/eller av den exakta tidpunkten för flytten.

6 Kostnadskalkyl

En investeringsplan gjordes 2022 för hjälpmedelstjänsterna och en centraliserad hjälpmedelscentral i Östra Nylands välfärdsområde. Investeringsplanen har dock inte beaktats i resultatenhetens budget för medicinsk rehabilitering 2023, och den finansiering som behövs för projektet finns således inte reserverad. En ny investeringsplan görs för år 2024 och för att förverkligas måste projektet beaktas i resultatenhetens budget för år 2024.

De uppskattade verksamhetskostnaderna för hjälpmedelstjänsterna i välfärdsområdet 2023 är 1,3 miljoner euro. Utfallet för det första kvartalet 2023 är i enlighet med budgeten både för resultatenheten för medicinsk rehabilitering och för kostnadsstället för hjälpmedelstjänster.

För att säkerställa hjälpmedelstjänsterna i mellersta området från och med början av 2024 måste beredningen och övergången till den centraliserade hjälpmedelscentralen inledas under 2023. Till resultatenheten för medicinsk rehabilitering hör budgeterade personalkostnader som är oanvända (2 x psykolog, fastighetsskötare). Dessutom har resultatenheten för medicinsk rehabilitering kunnat avsluta två avtal om köp av talterapijänster, då en ny (budgeterad) talterapeut på heltid rekryterades till välfärdsområdet. Dessa budgeterade medel och inbesparingar (tabell 3) kan användas för att inleda den centraliserade hjälpmedelscentralen. Dessutom har personalen inom hjälpmedelstjänsterna instruerats att mycket noggrant överväga alla anskaffningar av hjälpmedel och reservdelar. Syftet är att på ett hållbart sätt minska bufferten i de lokala hjälpmedelsförråden.

Tabell 3. Specifikation av tillgängliga budgeterade medel/besparingar.

Tillgängliga, budgeterade medel/besparingar 2023		
Lönemedel för fastighetsskötaren som övergått till den medicinska rehabiliteringen 1–7/2023	Uppgiftsrelaterad lön: 2 275 €/mån	20 461,00 €
Lönemedel för psykologens uppgifter som övergått till den medicinska rehabiliteringen 1–7/2023	Kalkylmässig uppgiftsrelaterad lön: 3 745 €/mån	67 370,00 €
Talterapi som köpt tjänst (6 dagar/månad) 6–12/2023	Pris per dag: 750 €	31 500,00 €
Totalt		119 331,00 €

En uppskattning av nödvändig finansiering för projektet Centraliserad hjälpmedelscentral för år 2023 och år 2024 finns i tabell 4.

Tabell 4. Centraliserad hjälpmedelscentral: uppskattning av nödvändig finansiering. Förstoring i bilaga 2.

Investering/införskaffning/behov	Kommentar	Hyra/leasing	2023 (3 mån)	2024 (12 mån)
Sanering av verksamhetsutrymmen (t.ex. tvättlinje)	Uppskattningen beror på verksamhetsutrymmet. Kan möjligen utgöra del av hyran.		35 000,00 €	35 000,00 €
Redskap (pumpkärra, lastpallar, staplare, osv.)	Uppskattning		3 000,00 €	15 000,00 €
Möblemang (pallställ, hyllförvaring, kontorsmöbler, mm.)	Uppskattningen beror på verksamhetsutrymmet.		10 000,00 €	30 000,00 €
Arbetsredskap	För underhåll, reparation och installation av hjälpmedel behövs vanliga verktyg.		10 000,00 €	4 000,00 €
Flyttkostnader	Uppskattning, flyttservice upphandlas 2023: mellersta området 2024: västra och östra området		15 000,00 €	25 000,00 €
Hyra	Uppskattning: ≈10,00€/m ² (utrymmets yta 700 m ²)	7 000 €/mån	21 000,00 €	84 000,00 €
Ei	Uppskattning	900 €/mån	2 700,00 €	10 800,00 €
Avfallshantering	Uppskattning	400 €/mån	1 200,00 €	4 800,00 €
Städning	Uppskattning, beror på verksamhetsutrymmet yta, mm.	1 000 €/mån	3 000,00 €	12 000,00 €
IKT	Uppskattning, beror på redan existerande förbindelser.		10 000,00 €	5 000,00 €
Rekrytering hjälpmedelsmekaniker/mekaniker/serviceman	Beräknad uppgiftsbaserad lön: 2 500€/mån 2023: 1 person (2 mån) 2024: 1 person (12 mån), 1 person (10 mån)		6 500,00 €	70 800,00 €
Utbildning/inskolning	Uppskattning		2 500,00 €	4 000,00 €
Skåpbil	12/2023: 1 st.; 1/2024 2 st.	700€/mån/bil	700,00 €	16 800,00 €
Bränsle	Uppskattning	400€/bil	400,00 €	9 600,00 €
Sammanlagt			121 000,00 €	326 800,00 €

Ur ekonomiskt perspektiv är det möjligt att inleda beredningen och övergången till en centraliserad hjälpmedelscentral under 2023 med finansiering av resultatenhetens budgetmedel. Inrättandet av den centraliserade hjälpmedelscentralen fortsätter 2024. Av den uppskattade nödvändiga finansieringen för 2024 är de permanenta kostnaderna 217 800 € (markerade med grått i tabell 4). Det bör dock beaktas att i och med inrättandet av en centraliserad hjälpmedelscentral bortfaller också 117 000 € (tabell 5). Genom att koncentrera verksamheten frigörs lokaler som tidigare använts som hjälpmedelsförråd för annan användning eller kan sägas upp. Bland annat har förhandlingar inletts om

att stryka vindlokalen i Näse från de hyreskvadratmeter som ingår i hyresavtalet för Näse hälsovårdscentral.

Tabell 5. Kostnader som bortfaller på grund av att en centraliserad hjälpmedelscentral inrättas.

Kostnader som bortfaller	/år
Underhålls- och transporttjänster som tidigare köpts av Borgå stad	77 000,00 €
Handikappservicens förrådshyra i mellersta området	5 000,00 €
Hyreskostnader för vindlokalen i Näse hälsovårdscentral	35 000,00 €
Totalt	117 000,00 €

Hjälpmedel har inte upphandlats i välfärdsområdet, med undantag för basmodeller av rullstolar i mellersta området. En centraliserad förvaltning av hjälpmedel underlättar konkurrensutsättningen av hjälpmedel. Konkurrensutsättningen av välfärdsområdets hjälpmedel inleds under hösten 2023. Genom konkurrensutsättning eftersträvas sänkta anskaffningspriser på hjälpmedel, vilket bidrar till minskad kostnadsökning.

Andra ekonomiska följder av inrättandet av en centraliserad hjälpmedelscentral:

- En sammanslagning av hjälpmedelsförråden möjliggör en bättre lagercirkulation av samtliga hjälpmedel och minskar antalet hjälpmedel som förvaras i förrådet för säkerhets skull, vilket i synnerhet under de första åren av den centraliserade hjälpmedelscentralens verksamhet uppskattas minska antalet nya hjälpmedelsanskaffningar.
 - Den ekonomiska inverkan är betydande, i synnerhet när det gäller större och dyrare hjälpmedel. Genom att centralisera förvaringen av dem är det möjligt att säkerställa en effektivare användning av hjälpmedlen. Anskaffningspriset för till exempel en elektriskt reglerbar vårdäng eller en motoriserad luftmadrass är cirka 2 000 €. När hjälpmedel som redan skaffats till förråden används mer flexibelt för invånarna i hela välfärdsområdet, minskar anskaffningen av nya hjälpmedel samt upphyrning av hjälpmedel. På så sätt stävjas kostnadsutvecklingen.
- Transporttjänster som köps kan minskas, övriga konkurrensutsätts.
- Den hjälpmedelsspecifika faktureringen för hjälpmedel vars användare har sin hemkommun i ett annat välfärdsområde förenhetligas. Motsvarande faktureringsförfarande tillämpas för försäkringskunder.

7 Tidtabell

Beredningen för och planeringen av den centraliserade hjälpmedelscentralen i Östra Nylands välfärdsområde har inletts och för detta ansvarar arbetsgruppen för den centraliserade hjälpmedelscentralen. För att arbetet ska kunna fortsätta och omsättas i praktiken krävs att välfärdsområdets styrelse fattar beslut om att inrätta en centraliserad hjälpmedelscentral. Om en centraliserad hjälpmedelscentral inte inrättas, måste hjälpmedelsförvaringen, rengöringen, underhållet och transporten av hjälpmedel i mellersta området i vilket fall som helst avgöras före 31.12.2023.

Lämpliga verksamhetsutrymmen söks för en centraliserad hjälpmedelscentral i samarbete med välfärdsområdets fastighetsförvaltning. Målet är att hitta en lösning så snart som möjligt. På basis av

detta är det möjligt att planera överföringen av hjälpmedelstjänsterna till en centraliserad hjälpmedelscentral mer detaljerat och på praktisk nivå.

Under det första skedet av förändringsarbetet ligger fokus på mellersta områdets hjälpmedelshelhet (hösten 2023) för att kunna garantera kontinuiteten i hjälpmedelsunderhållet och hjälpmedelstransporterna från och med 1.1.2024, när avtalet med nuvarande serviceproducent för området upphör. Nödvändiga rekryteringar görs under hösten 2023, och flytten av hjälpmedelsförrådet i mellersta området planeras ske i slutet av hösten 2023. Den egentliga verksamheten inleds i slutet av 2023 och arbetet fortsätter under 2024. I nästa skede, under 2024, flyttas hjälpmedlen från välfärdsområdets västra och östra område till den centraliserade hjälpmedelscentralen.

Källor

Hälsa- och sjukvårdslagen 1326/2010. <https://www.finlex.fi/sv/laki/smur/2010/20101326>

Nordic Healthcare Group (2023). *Apuvälinepalvelut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Selvitys vaihtoehtoista.*

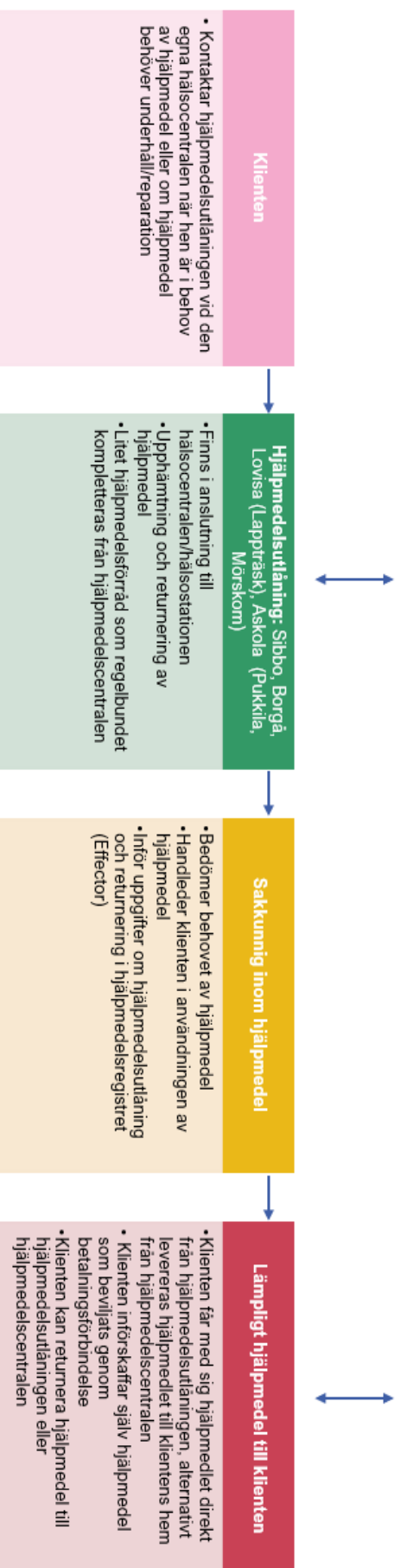
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om utlämning av hjälpmedel för medicinsk rehabilitering 1363/2011 Lagen finns elektroniskt på <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2011/20111363>

Statistikcentralen (2021). *Befolkningsprognos 2021: Befolkningsförändringar efter kön och område, 2021–2040* Tabellen skapades 9.5.2023. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaenn/statfin_vaenn_pxt_139f.px/

Modell för centraliserad hjälpmedelscentral

- Konkurrensutsätter hjälpmedelsavtal med tillverkare och försäljare
- Upprätthåller lager, underhåller och rengör hjälpmedel
- Koordinerar underhåll av eldrivna hjälpmedel
- Levererar veckovis hjälpmedel till hjälpmedelsenheter samt avhämtar använda, smutsiga och trasiga hjälpmedel för underhåll
- Följer upp användningen av hjälpmedel inom välfärdsområdet genom hjälpmedelsregistret

VFO:s hjälpmedelscentral

Bilaga 2. Centraliserad hjälpmedelscentral: uppskattning av nödvändig finansiering.

Investering/införskaffning/behov	Kommentar	Hyra/leasing	2023 (3 mån)	2024 (12 mån)
Sanering av verksamhetsutrymmen (t.ex. tvättlinje)	Uppskattningen beror på verksamhetsutrymmet. Kan möjligen utgöra del av hyran.		35 000,00 €	35 000,00 €
Redskap (pumpkärra, lastpallar, staplare, osv.)	Uppskattning		3 000,00 €	15 000,00 €
Möblemang (pallstall, hyllförvaring, kontorsmöbler, mm.)	Uppskattningen beror på verksamhetsutrymmet.		10 000,00 €	30 000,00 €
Arbetsredskap	För underhåll, reparation och installation av hjälpmedel behövs vanliga verktyg.		10 000,00 €	4 000,00 €
Flyttkostnader	Uppskattning, flyttservice upphandlas 2023: mellersta området 2024: västra och östra området		15 000,00 €	25 000,00 €
Hyra	Uppskattning: ≈10,00€/m ² (utrymmets yta 700 m ²)	7 000 €/mån	21 000,00 €	84 000,00 €
EI	Uppskattning	900 €/mån	2 700,00 €	10 800,00 €
Avfallshantering	Uppskattning	400 €/mån	1 200,00 €	4 800,00 €
Städning	Uppskattning, beror på verksamhetsutrymmet yta, mm.	1 000 €/mån	3 000,00 €	12 000,00 €
IKT	Uppskattning, beror på redan existerande förbindelser.		10 000,00 €	5 000,00 €
Rekrytering hjälpmedelsmekaniker/mekaniker/serviceman	Beräknad uppgiftsbaserad lön: 2 500€/mån 2023: 1 person (2 mån) 2024: 1 person (12 mån), 1 person (10 mån)		6 500,00 €	70 800,00 €
Utbildning/inskolning	Uppskattning		2 500,00 €	4 000,00 €
Skåpbil	12/2023: 1 st.; 1/2024 2 st.	700€/mån/bil	700,00 €	16 800,00 €
Bränsle	Uppskattning	400€/bil	400,00 €	9 600,00 €
Sammanlagt			121 000,00 €	326 800,00 €